

Oponentní vyjádření k doktorské práci

Ing. Mariána KLAMPÁRA

Štúdium nanokompozitov pre elektrické izolácie

zpracované v rámci jeho doktorského studia
v oboru Fyzikální elektronika a nanotechnologie
doktorského studijního programu Elektrotechnika a komunikační technologie
na Ústavu fyziky Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií
Vysokého učení technického v Brně
Školitel doc. Ing. Karel Liedermann, CSc.

Předložená doktorská práce je věnována aktuálnímu tématu ověřování a studiu elektrických vlastností nanokompozitů na epoxidové bázi modifikovaných nanočásticemi anorganických oxidů. Vzhledem k tomu, že jedním z nejčasovějších témat řešených současným materiálovým inženýrstvím je právě problematika nanokompozitních materiálů, lze zpracované téma považovat za současné, aktuální a pro současnou materiálovou vědu více než potřebné. Nadále je nutné konstatovat, že konstruování elektroizolačních systémů pro elektrická zařízení je stále řešeným problémem nejen našeho ale i průmyslu v celosvětovém měřítku. To také svědčí o aktuální potřebě řešit problémy komponent těchto systémů. A tím je tedy také téma předložené práce skutečně současné a potřebné, neboť zasahuje i do této oblasti. Dalším aspektem aktuálnosti řešení uvedeného problému je skutečnost, že pro experimenty byla vybrána epoxidová pryskyřice používaná v současnosti brněnskou firmou ABB – tedy současný materiálový problém.

Práce tak plně spadá do oboru disertace a plní hledisko aktuálnosti z hlediska současného stavu vědy a techniky.

Úvodní část práce disertant věnuje nejprve obecným úvahám o dielektrikách, jejich polarizačním mechanismům včetně jejich modelování a dále pak zejména dielektrické relaxační spektroskopii. Následně pak nanokompozitům a poměrně rozsáhlou částí jsou úvahy o epoxidech. Závěr této části patří degradačním procesům v polymerech. Celá tato část je napsána čtivou formou, disertant v ní prokazuje výborné zvládnutí uvedené problematiky a plnou orientaci ve všech aspektech patřících do tématu práce.

Tato část práce je dobrým svědectvím erudice autora a jeho schopnosti vědeckého přístupu ke studiu a uchopení řešených odborných problémů. Je výborným vstupem do problematiky práce.

Cíle práce, tak, jak je disertant stanovil, potvrzují aktuálnost řešeného tématu. Jsou zaměřeny na proměňování a hodnocení změn elektrických vlastností plnivy modifikované epoxidové pryskyřice. Navržená plniva SiO_2 , TiO_2 , WO_3 , Al_2O_3 jsou z pohledu současného stavu vědy vybrána správně. Sledování vlivu velikosti nanočástic použitých plniv jen vhodně doplňuje komplexnost pojmů problému. Jádrem řešení je pak logicky sledování a rozbor chování stanovených materiálů v elektrickém poli, zejména pak pozorování změn jejich dielektrických vlastností při teplotní expozici v co největším frekvenčním rozsahu od 10 μHz do 10 MHz.

Dosažené výsledky jsou zásadním přínosem pro popsání chování vybraných dielektrik ve střídavém elektrickém poli kvantifikací jejich relaxačních charakteristik – především popsáním změn relaxací α a β . Byl prokázán vliv nanosložek na chování kompozitu. Plnivo SiO_2 při jeho rostoucí koncentraci v epoxidové matici způsobuje pokles elektrické vodivosti, na rozdíl od plniva TiO_2 , které výrazně mění oblast relaxací α a β . Výsledky dosažené řešením problému lze považovat za původní a plně přínosné pro tuto

vědní oblast a jsou originálním přínosem práce. Poskytují originální a původní fyzikální vysvětlení jevů v kompozitech vlivem nanosložek.

Jádro disertační práce bylo na potřebné úrovni publikováno původními příspěvky na mezinárodní konferenci a dalšími příspěvky na domácích konferencích, kde se v obou případech podle vyjádření autora setkaly s kladným ohlasem. Problematika je natolik nosná, že s podivem zůstává otázkou, proč ji autor nepublikovat v impaktovaném časopise, co by si plně zasloužila.

K autorovi mám následující dotazy:

1. V úvodu práce píšete o čtyřech plnivech SiO_2 , TiO_2 , WO_3 , Al_2O_3 . Můžete zdůvodnit tento výběr! Ve vlastní práci je však podrobně popsán vliv jen SiO_2 a TiO_2 – co je důvodem této skutečnosti?
2. Na straně 16 píšete o aplikaci písku jako plniva kompozitů v elektrotechnice, toto tvrzení opakujete na straně 33 – můžete toto tvrzení přiblížit a vysvětlit!
3. Na straně 50 píšete, že materiál bez problému zvládá teplotní namáhání do 300°C . Termogravimetrický záznam však při této teplotě vykazuje změnu hmotnosti – zjistil jste jakou – skutečně je bezvýznamná?
4. Jaké změny relaxací lze zaznamenat u WO_3 , Al_2O_3 ?
5. Výsledky ostatních experimentálních metod jste pouze konstatoval a dále s nimi nepracoval – proč?
6. V cílech práce hovoříte o naznačení možností použití daných materiálů pro komerční využití v elektronickém průmyslu – přiblížte je !

Závěrem konstatuji, že práce je nesporným přínosem pro fyzikální poznání vlivu studovaných nanopřísad do kompozitů na chování těchto látek ve střídavém elektrickém poli. Dosažené výsledky jsou původní, originální a svědčí o vědecké erudici autora.

**Práci doporučuji k obhajobě a posléze po jejím úspěšném průběhu udělení
Ing. Mariánu Klampárovi titul Ph.D.**

Prof. Ing. Václav Mentlík, CSc.
FEL ZČU v Plzni

V Plzni 29.10.2015.